

Ikmēneša ziņas

Uzkrājumi un ieguldījumi

Tirdzniecības konflikts starp ASV un Ķīnu kļuvis nopietnāks nekā tirgi bija sagaidījuši

2019. gada maijs

Tirgus apskats

Pēc spēcīgiem pirmā ceturkšņa rezultātiem riskantāko aktīvu augšupeja turpinājās arī aprīlī. Šogad tam par iemeslu ir stimulējošas centrālo banku darbības, cerības par Ķīnas izaugsmes atsākšanos, kā arī ASV–Ķīnas tirdzniecības sarunu atrisinājuma gaidīšana. Papildu atbalsts tirgiem bija 1. ceturkšņa uzņēmumu peļņas pārskatu iesniegšanas sezonas sākums. Tomēr maijā akciju tirgi uzrādīja vājākus rezultātus. Galvenie iemesli tam ir ļoti spēcīgi tirgus rezultāti laikposmā no janvāra līdz aprīļa beigām, kā arī ASV un Ķīnas tirdzniecības konflikta pavērsiens, kas bija sliktās par tirgu gaidīto. Tas rada papildu bažas, jo pasaules ekonomikas izaugsme palēninās. Taču mēs nesaskatām apstākļus, kas varētu padarīt šo palēninājumu par kaut ko nebijušu vai dramatisku. Provizorisks 2019. gada 1. ceturkšņa ASV, Ķīnas un eirozonas rādītāji arī ir izrādījušies nedaudz labāki par prognozētajiem. Taktiskā ziņā esam izvēlējušies nedaudz samazināt riska toleranci attiecībā uz riska aktīviem (piemēram, akcijām) – no neitrālas uz samazinātu. Salīdzinot ar aprīļa datiem, vērojama makroekonomisko rādītāju pavājināšanās. Tomēr sagaidām, ka turpmākajos mēnešos ekonomiskā izaugsmes palēnināšanās beigsies. Mēs paredzam tirdzniecības līguma noslēgšanu. Tomēr jāatzīst, ka šaubas par šiem abiem faktoriem kļūst arvien lielākas. Tāpēc mēs rūpīgi sekosim tirgos notiekošajam un esam gatavi veikt attiecīgas izmaiņas mūsu riska tolerances novērtējumā.

Akciju tirgus indeksu sniegums (līdz 2019. gada 30. aprīlim)

Reģions	Indekss	Valūta	Rezultāti							
			2019. gada apr.	Kopš 2019. gada sāk.	12 mēn ešos	2014	2015	2016	2017	2018
ASV	S&P 500	USD	3,9%	17,5%	11,2%	11,4%	-0,7%	9,5%	19,4%	-6,2%
Eiropa	MSCI EURO	EUR	4,8%	16,7%	-1,3%	2,3%	6,1%	1,7%	8,7%	-14,2%
Austrum-eiropa	MSCI EM Eastern Europe	USD	2,9%	11,5%	3,5%	-40,0%	-8,1%	33,0%	12,9%	-8,3%
Āzija	MSCI EM Asia	USD	1,8%	12,9%	-7,2%	2,5%	-11,8%	3,8%	40,1%	-17,3%
Latīņ-amerika	MSCI EM Latin America	USD	0,1%	7,1%	-8,0%	-14,8%	-32,9%	27,9%	20,8%	-9,3%

Svarīgākie notikumi un prognozes

Uzmanības centrā. ASV un Ķīnas tirdzniecības konflikts. Tirdzniecības konflikts starp Amerikas Savienotajām Valstīm un Ķīnu kļuvis nopietnāks nekā tirgi bija gaidījuši. Aprīļa optimismu investoru vidū jau maija sākumā mazināja akciju cenu kritums pēc tam, kad prezidents Donalds Tramps apsūdzēja Ķīnu par līguma projekta neievērošanu un paziņoja par **tarifu palielināšanu** 200 miljardu USD vērtam Ķīnas preču importam no 10% līdz 25%. Ķīna uz to atbildēja, uzlietot tarifus 60 miljardu USD vērtam ASV preču importam no 2019. gada 1. jūnija. D. Tramps draudēja ar 25% liela tarifa piemērošanu precēm vēl 325 miljardu USD vērtībā. Tā kā nesenas kāpums akciju tirgos daļēji balstījās uz cerībām uz ASV un Ķīnas tirdzniecības līgumiem, **tirgus negatīvā reakcija uz šādu ziņu nemaz tik ļoti neizbrīna**. Tomēr pēdējā laika kritums akciju tirgos palēninājies pēc tam, kad D. Tramps prognozēja ļoti veiksmīgu ASV un Ķīnas sarunu nākamo kārtu. **Mūsu galvenais scenārijs paredz ASV un Ķīnas tirdzniecības līguma noslēgšanu tuvākajā nākotnē.** Lai gan tirdzniecības karš pats par sevi vairs nerada milzīgu ekonomisko apdraudējumu, tas tomēr rada bažas, jo strīds ir saasinājies laikā, kad ekonomiskā izaugsme jau tā ir palēninājusies un risks par tuvojošos lejupslīdi pieaug.

ASV. ASV ekonomikas rādītāji joprojām uzrāda stabilitāti. Pēdējo sešu mēnešu laikā ASV ekonomikā ir bijusi nedaudz atšķirīga loma nekā ierasts, kad pastāv bažas par globālo lejupslīdi. Izaugsmes palēninājumu izraisīja citas pasaules valstis, bet, ASV ekonomika ir skarta tikai mazākā mērā. Pēc krituma ap gadumiju **IKP pieaugums 2019. gada 1. ceturksnī bija negaidīti spēcīgs**, sasniedzot 3,2% gada griezumā. Šogad gaidāma straujāka ekonomiskā izaugsme nekā prognozēts, taču raugoties nākotnē, mūsaprāt, **gaidāms pakāpenisks ASV izaugsmes tempu samazinājums.** Tuvākajā laikā temps, visticamāk, palēnināsies, jo mainīsies atsevišķi 1. ceturkšņa izaugsmi veicinošie faktori. Nākamā gada fiskālā politika būs lielā mērā neitrāla pēc pozitīvās ietekmes uz IKP 2018. un 2019. gadā. Sāks samazināties arī produktivitātes kāpuma tempi, kas pēdējā gada laikā ir pieauguši līdz gandrīz 2%. Tāpēc esam nedaudz samazinājuši savu **IKP pieauguma prognozi 2019. gadam – līdz 2,3%.**

Mūsaprāt, FED atturēsies no likmju celšanas, attiecīgi 2020. gada beigās tās federālo fondu likmes saglabāsies 2,25–2,5% apmērā. Darba tirgus tendences un zemā inflācija paver FED plašas manevrēšanas iespējas. Taču laikā, kad citas vadošās centrālās bankas īsteno nulles procentu likmju politiku, tirgus paredz **lielāku varbūtību, ka FED samazinās, nevis cels likmes.** Šī varbūtība palielināsies, ja ASV makroekonomiskie dati pasliktināsies.

Eiropā. Eiropas valstu makroekonomiskie dati joprojām izskatās vāji. Eirozonas ekonomikas izaugsme kopumā ir krietni palēninājusies, un mēs esam samazinājuši savu **IKP pieauguma prognozi 2019. gadam līdz 1,1%**, galvenokārt Vācijas un Itālijas vājo rezultātu dēļ. Vienlaikus iekšzemes ekonomika kopumā ir bijusi noturīga, arī **darba tirgi bijuši spēcīgi**, tiem bijusi raksturīga gan strauja izaugsme, gan

ilgstošs bezdarba samazinājums. Raugoties nākotnē, **eirozona gūs labumu** arī no stāvokļa uzlabošanās Ķīnā un citās attīstības valstīs. Eksports uz Āziju ir pakāpeniski ieguvis lielāku lomu, un tas pašreiz veido tik pat lielu apjomu kā ASV un Apvienotā Karaliste kopā ņemtas.

Lielāka uzmanība tiek pievērsta ASV un ES tirdzniecības sarunām. Saskaņā ar mūsu galveno scenāriju šomēnes ASV paziņos par augstākām tarifēm importētām automašīnām, taču noteiks pagaidu tarifu nepiemērošanu Eiropas Savienībai (ES). Tas ļaus ASV izdarīt spiedienu uz ES tirdzniecības sarunās. Taču Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanas šā mēneša beigās var sarežģīt minētās sarunas – tiks ievēlēts jauns Parlaments un jauna Eiropas Komisija, nacionālistiski noskaņotajiem spēkiem iegūstot lielāku politisko ietekmi. Paredzams, ka vēlēšanu ietekme būs manāma arī citos jautājumos, tostarp par pastiprinātu sadarbību starp ES un eirozonu, fiskālās politikas koordinēšanu un ES ilgtermiņa budžeta veidošanu.

Attīstības valstis. Šogad, **salīdzinot ar 2018. gadu, izaugsme attīstības valstu (AV) tirgos būs nedaudz lēnāka.** Lielākā daļa palēninājuma, iespējams, jau ir notikusi. **Mēs sagaidām, ka stabilizēšanās** tirdzniecības plūsmā un rūpnieciskajā ražošanā, ko jau varēja just martā un aprīlī, nesis pozitīvāku tendenci gada otrajā pusē. **Ķīnas** varas iestādes šobrīd stimulē iekšzemes pieprasījumu ar nodokļu samazināšanas paketi, ieguldījumiem infrastruktūrā un pasākumiem, kas paredzēti banku kredītēšanas apjomu pieaugumam. Šim svarīgajam faktoram **būtu jāstabilizē AV izaugsme.** Lai gan pieauguma tempi 2020. gadā būs ļoti pieticīgi, AV valstis **joprojām būs svarīgs globālās izaugsmes dzinējspēks**, ar stabilu gada IKP pieaugumu 4,5–5% apmērā.

Pasaulē. Esam nedaudz samazinājuši **globālās izaugsmes prognozes 2019. gadam – globālā IKP pieaugums šogad prognozējam 3,3% apmērā**, salīdzinot ar mūsu iepriekšējo 3,5% prognozi. Taču mēs pieturamies pie savas prognozes par **3,5% 2020. gadā.** Tas ir temps, kas nedaudz pārsniedz ilgtermiņa tendenci. Mūsaprāt, **bezdarba līmenis attīstītajās valstīs vēl mazliet samazināsies** no pašreizējiem 5,0%, kas ir zemākais rādītājs kopš 1980. gada. **Inflācija kārtējo reizi ir radījusi negatīvu pārsteigumu.** Arvien straujāka algu pieauguma tendence zināmā mērā ir zudusi, palīdzot uzlabot pastāvīgas stabilas ekonomiskās izaugsmes perspektīvu.

Mūsu globālās izaugsmes scenārijs apvienojumā ar 2019. gada 1. ceturkšņa uzņēmumu pārskatiem, kuri izrādījās labāki nekā prognozētais peļņas apmērs, liecina, ka **atlikušajos gada mēnešos akciju tirgi var radīt pozitīvu atdevi, taču jārēķinās arī ar svārstībām.** 2018. gadā globālie kapitāla ieguldītāji izvēlējās ieņemt aizsardzības pozīciju, radot spiedienu uz likviditāti to portfeļos. Šāda situācija turpinās pastāvēt, lai gan visnesenāko augšupeju daļēji noteica dažādi riska darījumu portfeļos.

Kopumā taktiskā ziņā esam izvēlējušies **nedaudz samazināt riska toleranci** attiecībā uz riska aktīviem (piemēram, akcijām) no neitrālas uz samazinātu. Taču tam **iesmesls nav nesen pieaugusi spriedze attiecībā uz tirdzniecības kariem.** Salīdzinājumā ar aprīļa datiem vērojama **makroekonomisko rādītāju pavājināšanās.** Taču mūs vairāk uztrauc nevis tas, ka tie ir vājāki, bet gan tas, ka tie neuzlabojas. Redzams, ka pašreizējie makroekonomikas rādītāji nespēj tikt pāri akciju tirgu nospraustajai līmeņai. Tas ir **galvenais iesmesls, kāpēc esam samazinājuši riska toleranci. Joprojām uzskatām, ka turpmākos mēnešos laikā ekonomiskā izaugsme varētu sasniegt savu zemāko punktu. Mūsaprāt, tirdzniecības līgums tiks noslēgts,** balstoties uz tādu pašu argumentāciju kā pārējā pasaule, proti, ka racionāla rīcība būtu to noslēgt. Tomēr ir jāatzīst, ka nenoteiktība attiecībā uz abiem šiem faktoriem palielināsies. Tas, cik lielu ekonomisko ietekmi rada tirdzniecības karš, ir apspriežams, taču tas neapšaubāmi ietekmēs galvenos taktiskos rādītājus. Nenoteiktība noved pie vilcināšanās ieguldījumos, bet tarifi pie augstākām ražošanas izmaksām, cenām un inflācijas. Ja tirdzniecības līgums netiks noslēgts (mēs sagaidām, ka tas tomēr tiks izdarīts), tad makroekonomiskie rādītāji pasliktināsies.

Terminu vārdnīca

Terminu skaidrojums	Lietotie termini
Fiskālā politika	Fiskālā politika attiecas uz valsts izdevumiem un nodokļu iekasēšanu. Fiskālā politika ir valsts budžeta izmantošana ekonomiskās aktivitātes ietekmēšanai. Piemēram, ekonomiskajai izaugsmei samazinoties, valsts var iesaistīties un palielināt izdevumus pieprasījuma un ekonomiskās izaugsmes veicināšanai. Tā var arī samazināt nodokļus, lai palielinātu iedzīvotāju un uzņēmumu pēcnodokļu ienākumus.
Iekšzemes kopprodukts (IKP)	Visu attiecīgās valsts teritorijā noteiktā laikposmā saražoto preču un sniegto pakalpojumu vērtība naudas izteiksmē, parasti aprēķina IKP par gadu. IKP ietver gan privātā, gan publiskā sektora patēriņu, valsts izdevumus, ieguldījumus, kā arī eksportu un importu starpību attiecīgās teritorijas ietvaros.
Ieguldījumu reitinga obligācijas, Investīciju kategorijas obligācijas	Ieguldījumu reitinga obligācijas ir (valsts vai uzņēmuma) ar kredītreitingu, kas norāda uz relatīvi zemu saistību nepildīšanas risku. Spekulatīvās obligācijas ir valsts vai uzņēmumu obligācijas, kurām piešķirtais kredītreitings liecina par saistību neizpildes risku, kas ir salīdzinoši augstāks nekā ieguldījumu reitinga obligācijām. Lielāka saistību nepildīšanas riska dēļ no šīm obligācijām gūst lielāku procentu ienākumu nekā no ieguldījumu reitinga līmeņa obligācijām. Divas galvenās kredītvērtējuma aģentūras „Standard & Poor's” (S&P) un „Moody's” obligāciju kredītkvalitātes novērtēšanai izmanto atšķirīgus apzīmējumus, kas sastāv no lielajiem un mazajiem burtiem A un B. Obligācijas, kurām S&P piešķirusi apzīmējumus AAA vai AA (augsta kredītkvalitāte) un A vai BBB (vidēja kredītkvalitāte), ir uzskatāmas par ieguldījumu reitinga obligācijām. Kredītreitingiem obligācijas zem šiem apzīmējumiem ("BB", "B", "CCC" u. tml.) tiek uzskatīti par zemu kredīta kvalitāti un parasti dēvē par augstu ražu vai "junk bonds".
Monētārā politika	Monētārā politika ir process, kura ietvaros valsts monētārā iestāde (parasti — centrālā banka) kontrolē naudas masu (naudas masas pieauguma apjomu un ātrumu) ar mērķi veicināt ekonomisko izaugsmi un stabilitāti. Piemēram, naudas masai pieaugot pārāk strauji, inflācijas koeficients palielināsies, un notiek ekonomikas „pārkaršana”. Samazinot naudas masas pieauguma tempus pārāk strauji, arī ekonomiskā izaugsme var palēnināties. Galvenie naudas masas kontroles instrumenti iekļauj atvērtā tirgus operācijas (aktīvu pirkšana vai pārdošana), procentu likmju maiņu un rezervju apmēra izmaiņās prasības komercbankām.
Iepirkumu menedžeru indeksi (PMIs)	Ražošanas nozares ekonomiskās veselības rādītājs. PMI pamatā ir pieci galvenie rādītāji: jauni pasūtījumi, krājumu līmenis, ražošana, piegādātāju veiktās piegādes, kā arī nodarbinātības vide. Ja PMI rādītājs ir lielāks par 50, uzskata, ka rūpniecības nozarē vērojama izaugsme attiecībā pret iepriekšējo mēnesi. Ja rādītājs ir mazāks par 50, nozarē vērojama bremzēšanās; ja rādītājs ir tieši 50, nav notikušas nekādas pārmaiņas.
Ienesīgums	Ienākumus investīciju atdevi. Ienākums no ieguldījumiem. Ienākums, kas saņemts par vērtspapīru procentu vai dividendu veidā un kas parasti gada griezumā tiek izteikts procentuālā izteiksmē, ņemot vērā veiktā ieguldījuma vērtību, tā pašreizējo tirgus vērtību vai nominālvērtību.

Iepriekš minētā informācija ir paredzēta tikai informatīviem nolūkiem. Tā nav uzskatāma par ieguldījumu konsultāciju, ne arī par kāda produkta vai pakalpojuma piedāvājumu. Ne šis dokuments, ne tajā aprakstītie produkti nav paredzēti izplatīšanai vai pārdošanai Amerikas Savienotajās Valstīs vai personām, kas ir Amerikas Savienoto Valstu rezidenti (ASV personas), un šāda izplatīšana var būt nelikumīga. SEB neatbild par ieguldīšanas lēmumiem, kas pieņemti, balstoties uz iepriekš minēto informāciju. Sniegtās informācijas pamatā esošie dati iegūti no avotiem, kurus SEB uzskata par ticamiem. SEB nevar saukt pie atbildības par informācijas pilnīgumu vai pareizību, vai par zaudējumiem, kas var rasties šādas informācijas iegūšanas rezultātā.

Ieguldījumi akcijās, fondos un citos vērtspapīros ir saistīti gan ar iespējām, gan ar riskiem. Ieguldījumu tirgus vērtība var gan palielināties, gan samazināties. Dažkārt zaudējumu apmērs var pārsniegt sākotnējā ieguldījuma apmēru. Atsevišķos gadījumos, zaudējumi var pārsniegt ieguldījumu summu. Jūsu peļņu no ieguldījumiem, kas veikti ārvalstu tirgos, var ietekmēt valūtas kursu svārstības. Ne aprakstīto ieguldījumu produktu ienesīgums, ne iepriekšējo vai nākotnes periodu finanšu rādītāji nav nākamā periodu ienesīguma apsolījums vai pamatojums.

Pirms lēmumu par ieguldīšanu pieņemšanas, iesakām rūpīgi izanalizēt finanšu, juridiskos, regulējošos, grāmatvedības un nodokļu jautājumus, kas saistīti ar ieguldījumu veikšanu fondos, kā arī izvērtēt visus ar ieguldījumu saistītos riskus, kā arī ieguldījumu atbilstību un piemērotību. Ja nepieciešams, sīkāku paskaidrojumu iegūšanai, lūdz, vērsieties pie SEB konsultanta, bet nodokļu jautājumos – pie attiecīgās jomas speciālista. Vispārīga informācija par ieguldījumiem un vērtspapīriem ir pieejama SEB tīmekļa vietnē <https://www.seb.lv>.